

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ

Седікова І.О., д.е.н., професор

Цап О.Г., аспірант

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Виробництво сільськогосподарської продукції є головною метою аграрного сектора економіки для забезпечення населення високоякісними продуктами харчування, переробної галузі – сировиною. Зернове господарство є ключовим фактором розвитку внутрішнього агропродовольчого ринку. Агропромисловий сектор України відчутно постраждав унаслідок початку війни. Ця ситуація призвела до загального зменшення виробництва сільськогосподарської продукції та підвищення питань стосовно продовольчої безпеки. Не менш важливо, що конфлікт вплинув на інфраструктуру та транспортні мережі, що зробило транспортування сільськогосподарських товарів на ринок проблематичним та дорогим.

Складність і непередбачуваність ситуації, спричинені повномасштабним вторгненням, і негативні тенденції, що спостерігаються в аграрній сфері (обмежена наявність ресурсів для виробництва зерна, недостатнє постачання добрив, захисних засобів для рослин, технічних ресурсів, недостатність кваліфікованих кадрів, проблеми з логістикою тощо), значно вплинули на обсяги виробництва зернових культур.

На ефективність виробництва зернових та зернопереробних підприємств значно впливає інноваційна політика. Узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері інноваційної діяльності дає змогу виділити широкий спектр організаційно-економічних заходів, які можна реалізувати на різних рівнях управління з метою активізації інноваційних процесів.

В наш час суспільство переходить до інноваційної спрямованості, оскільки саме володіння інформацією та інтелектуальним потенціалом визначає місце людини, підприємства, фірми в сучасному суспільстві. Першочергове місце відводиться нагромадженню інформації як основи суспільного прогресу, а вже потім розглядається нагромадження матеріального багатства як основи особистого добробуту. Інновація стає тим фундаментом, який визначає економічну міць країни та перспективи на світовому ринку [1, с.138].

Згідно з законодавством України, інновації визначаються як нові або покращені технології, продукти або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, які суттєво поліпшують якість та структуру виробництва та соціальної сфери [2].

Першочергово, підприємці мають інтерес в активізації інноваційного розвитку. Це дає можливість створювати нові конкурентоздатні товари, що в результаті призводить до збільшення прибутків підприємства, можливості швидко повернути інвестиції, накопичити вільний капітал і розширити виробництво. Також це важливо для працівників, які отримують нові робочі місця та вчасно сплачувану заробітну плату завдяки інноваційному розвитку. Для споживачів, інновації відкривають доступ до нових товарів із покращеними характеристиками. І, нарешті, для держави, інновації приносять збільшення доходів у бюджети та притік іноземний капітал. Проте держава має забезпечити законодавчу, інфраструктурну та фахову підтримку інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу.

Серед факторів, що гальмують інноваційний розвиток в агропромисловому секторі, можна виділити фінансові проблеми, високі процентні ставки, особливості економічного менталітету нових власників підприємств, фінансове знецінення багатьох зернопереробних підприємств, монополізацію деяких галузей економіки, економічну та політичну нестабільність, яка збільшує ризики інноваційної діяльності тощо.

На думку провідних фахівців у цій галузі, для забезпечення ефективного виробництва зерна і його переробки, мінімальний рівень прибутковості виробництва зерна має становити 20%, а раціональний рівень (в контексті України) повинен бути не менше 40%. Такий рівень прибутковості створює необхідні умови для оновлення основних активів і використання передових технологій у виробництві зерна, що дозволяє в подальшому розширювати виробництво в зерновому секторі.

Проте матеріально-технічне забезпечення зернового сільського господарства та продуктивність праці не відповідають світовим стандартам і потребам цієї галузі. Недостатні фінансові ресурси гальмують впровадження сучасних технологій, використання високоякісного насіння та обмежують доступ до інших ресурсів. Вирощування зерна стає все більш залежним від впливу погодних умов.

Сьогодні в Україні погіршується якість ґрунтів, збільшується кількість малопродуктивних та деградованих земель, які становлять вже 16% від загальної площі. Кількість деградованих земель щорічно зростає на 80 тисяч гектарів, 32,8% орних земель стикаються з водною ерозією, а 54,2% - з вітровою. Щорічні втрати ґрунту в Україні становлять приблизно 600 мільйонів тонн, із них втрати гумусу складають 20 мільйонів тонн [3].

У сучасних умовах аграрії, спрямовуючи свої зусилля на збереження та відновлення земельних ресурсів, використовують інноваційні методи обробки ґрунту, які дозволяють підвищити продуктивність виробництва, при цьому ефективно використовуючи сільськогосподарські угіддя.

Екологічна орієнтованість розвитку сільського господарства є одним із ключових напрямків досліджень вчених і фермерів. На відміну від хімічно

небезпечного сільськогосподарського виробництва, в багатьох країнах світу розвивається органічне сільське господарство, метою якого є виробництво екологічно чистої продукції і відмова від використання хімічних засобів при вирощуванні зернових.

Державне регулювання ринку зерна не відіграє стимулюючу роль у виробництві зерна і недостатньо сприяє розвитку інновацій у сфері зерновиробництва та зернопереробної індустрії. Регулювання також не може ефективно реагувати на впливи світового ринку зерна засобами ринкової політики. Також існують проблеми з якістю робочої сили та науково-дорадчою підтримкою в зерновиробництві.

Загалом, впровадження нових технологій, таких як поверхневий обробіток ґрунту і використання сидеральних добрив, отримує все більше підтримки і активно впроваджується на великих площах. Це забезпечує надійний врожай незалежно від погодних умов і допомагає забезпечити область продукцією хліба в усі часи.

Нині стале виробництво зерна є стратегічно важливим для розвитку вітчизняної економіки та забезпечення продовольчої безпеки. Зерно також є основою формування доданої вартості в багаторівневому ланцюгу АПК й однією з найбільших за обсягами надходжень від експорту товарних позицій.

Основними цілями політики розвитку агропродовольчого сектору в регіоні мають бути:

- 1) використання інноваційних технологій та методів для збільшення врожайності та підвищення виробництва сільськогосподарської продукції;
- 2) розробка інноваційних методів виробництва, що дозволяють підвищити якість сільськогосподарської продукції, зокрема, зменшити вплив шкідливих факторів на якість продукції;
- 3) впровадження інноваційних практик та технологій, спрямованих на зменшення негативного впливу сільськогосподарської діяльності на навколишнє середовище та підвищення екологічної стійкості сектору;
- 4) розробка і впровадження інноваційних методів і технологій для забезпечення стабільного виробництва та постачання безпечних та якісних продуктів харчування;
- 5) створення програм та ініціатив, спрямованих на підтримку інноваційного розвитку малих і середніх агропродовольчих підприємств;
- 6) забезпечення належної інфраструктури для підтримки інновацій у сільському господарстві, включаючи доступ до сучасних технологій та ринків.

Література

1. Круш П. В. Економіка підприємства. Навч. посіб. К.: Ельга-Н, КНТ, 2020. 780 с.

2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-1V(витяг). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 40, ст. 266.

3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ІНТІВ ОНІТІ

134. <i>Палвашова Г.І., Завгородня І.С., Гриценко А.О.</i> ОСНОВНІ ВАЖЕЛІ КАР'ЄРНОГО РОСТУ: РЕЗЮМЕ, СУПРОВІДНИЙ ЛИСТ, СПІВБЕСІДА.....	463
135. <i>Палвашова Г.І., Костова О.В., Рудаков Д.А.</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОЇ КАР'ЄРИ.....	467
136. <i>Савенко І.І.</i> ЗМІНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД – ВИМОГИ ЧАСУ	470
137. <i>Савенко І.І., Левінський В.В.</i> ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ УКРЕЛЕВАТОРПРОМ.....	473
138. <i>Севастьянов В.В.</i> ФАКТОРИ ПЛИННОСТІ ПЕРСОНАЛУ.....	475
139. <i>Седікова І. О., Бредихіна Д.М., Захарченко А.Д.</i> СЬОГОДЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	478
140. <i>Седікова І.О., Каранфілова Ю.В., Шевченко К.С.</i> ЛОГІСТИЧНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	480
141. <i>Седікова І.О., Коротич О.М.</i> ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ЕКОЛОГІЧНУ СТІЙКІСТЬ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	482
142. <i>Sedikova I.O., Sedikov D.V.</i> DIGITAL ECOSYSTEMS AS A MODEL OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES.....	485
143. <i>Седікова І.О., Цап О.Г.</i> УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	488
144. <i>Седікова І.О., Явтух С.С.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	492
145. <i>Седікова І.О., Степанов В.С.</i> ЕКСПЕДИТОРСЬКІ КОМПАНІЇ, ЯК СКЛАДОВА ЛОГІСТИЧНОГО ЛАНЦЮГА З ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	496
146. <i>Шумілов Б.Б.</i> ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	498